

KLAGANDE

Socialnämnden i Kalmar kommun
Box 834
391 28 Kalmar

MOTPART

██████████ ██████████
██
████████████████████

Ombud: Jurist Anasse Fikri
Assistanspoolen
Ölands Köpstad
Box 161
386 23 Färjestaden

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Växjö's dom den 24 november 2015 i mål nr 3405-15, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom i vad den avser beviljande av personlig assistans samt upphäver socialnämndens beslut. Domen i denna del gäller först sedan den vunnit laga kraft.
2. Målet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.
3. Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessförordnande.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden yrkar i första hand att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut. I andra hand yrkas att målet återförvisas till nämnden för fortsatt prövning av rätten till personlig assistans. Till stöd för sin talan anför nämnden bl.a. följande. Nämnden har enbart prövat frågan om personkretstillhörighet, inte frågan om personlig assistans. Utlåtandet av arbetsterapeut den 27 oktober 2015 kan ifrågasättas och synes enbart gälla de dagar [REDACTED] har ett större behov än normalt. Det kan ifrågasättas hur han tillgodoser sina behov när han inte har assistent, vilket gäller mellan 17–20 timmar per dygn, varav 9–12 timmar är dagtid. Han har heller inte ansökt om mer tid för personliga behov trots att behoven anges som utökade i ADL-utredningen, som sammantaget inte är helt tillförlitlig.

[REDACTED] motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom och anför bl.a. följande. Det har inte åberopats några nya omständigheter och ett gynnande beslut får då inte ändras till nackdel för den enskilde enligt principen om negativ rättskraft. ADL-bedömningen gjordes under två dagar och speglar hans behov. Arbetsterapeuten känner honom sedan fem år. Hembesöket från kommunen var kortvarigt och gav ett otillräckligt underlag för att bedöma hans hjälpbehov. Vid behov av hjälp nattetid kan han kontakta någon anhörig och han har en son boende hos sig. Han vidhåller att han har ett egentligt hjälpbehov på 46 timmar och 40 minuter per vecka.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

På de skäl förvaltningsrätten anfört saknar begreppet negativ rättskraft relevans i målet.

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att [REDACTED]
[REDACTED] omfattas av personkretsen i LSS.

Om en person ansöker hos en nämnd om personlig assistans enligt LSS, men får avslag redan på grund av att personen inte anses tillhöra personkretsen, bör en domstol som efter överklagande gör en annan bedömning normalt endast förklara att personen tillhör personkretsen. Frågan om övriga förutsättningar för personlig assistans föreligger alternativt frågan om den närmare beräkningen av antalet assistanstimmar bör alltså i allmänhet överlämnas till nämnden. Något formellt hinder mot att domstolen även bestämmer antal timmar kan dock inte sägas föreligga, även om ett sådant förfarande sällan är lämpligt. Ett tillfälle när det kan vara lämpligt är när personen, som i detta mål, tidigare haft personlig assistent och domstolen kort efter nämndens beslut gör bedömningen att personen bör ha kvar personlig assistans med samma omfattning. En förutsättning bör dock vara att utredningen är tillräcklig för en sådan bedömning.

I förevarande mål konstaterar kammarrätten att det finns två ADL-bedömningar med skilda resultat. Enligt kammarrättens mening är denna utredning inte så entydig att det är lämpligt att mot huvudregeln bestämma att tidigare antal assistanstimmar ska utgå även fortsättningsvis. Förvaltningsrättens dom, i vad den avser personlig assistans, samt nämndens beslut bör därför upphävas och handlingarna i målet överlämnas till nämnden för fortsatt handläggning. Med hänsyn till att det är fråga om en för den enskilde mycket betydelsefull social förmån (jfr RÅ 1996 ref. 24) bör dock kammarrättens dom gälla först sedan den vunnit laga kraft.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande), Göran Mattsson (referent) och Anders Davidson har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ****DOM**
2015-11-24
Meddelad i
VäxjöMål nr
3405-15**KLAGANDE**

██████████ ██████████
████████████████████
██████████

Ombud: Jurist Anasse Fikri
c/o Assistanspoolen
Ölands Köpstad
Box 161
386 23 Färjestaden

MOTPART

Socialnämnden i Kalmar kommun
Box 834
391 28 Kalmar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämndens beslut den 23 september 2015

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar ██████████
berättigad till personlig assistans med 36 timmar och 40 minuter per vecka.

Förvaltningsrätten förordnar med stöd av 43 kap. 5 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att sekretess enligt 26 kap. 1 § samma lag ska bestå för de uppgifter om enskilds hälsotillstånd och andra personliga förhållanden som förebringats vid förvaltningsrättens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte har offentliggjorts i denna dom

YRKANDEN M.M.

██████████ överklagar Socialnämnden i Kalmars kommuns (socialnämnden) beslut om avslag på hans ansökan om förlängt beslut gällande insats av biträde av personlig assistent med en total omfattning om 46 timmar och 40 minuter per vecka utifrån att han inte tillhör personkretsen som har rätt till insatser enligt 1 § LSS. Ansökan avsåg en utökning av antalet assistanstimmar med ytterligare 10 timmar från tidigare beslut av socialnämnden den 29 augusti 2013. Han yrkar i första hand att målet ska återförvisas till socialnämnden för erforderlig handläggning på grund av flera bristfälliga bedömningar i föreliggande beslut. I andra hand yrkar han att han ska beviljas assistanstid enligt ansökan, d.v.s. 46 timmar och 40 minuter per vecka.

Socialnämnden vidhåller sitt beslut.

Förvaltningsrätten har den 16 november 2015 hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar. Parterna har i utredningen och under förhandlingen anfört bl.a. följande.

██████████
Gynnande förvaltningsbeslut ska ha negativ rättskraft. En omprövning är därför inte tänkt att gå till som det har gjort i detta fall. Det är märkligt att en ny ansökan skapar en ny utredning som leder till ett helt annat resultat trots att han lider av en aggressiv form av MS som inte blir bättre. Det hembesök som gjordes av socialnämnden och som var en del av utredningen har fått alltför stor inverkan på beslutets utgång. Det är möjligt att han vid hembesöket sa att han i något hänseende var självständig men det var till följd av att han försökte och ville vara positiv och stolt över det lilla han själv klarar. Nu ser han begreppet självständig användas sida upp och sida ner i bedömningen av hans hjälpbehov, vilket inte alls ger en korrekt bild av hans lev-

nadssituation. Han är i stort behov av personlig assistans för att klara sin vardag. Tiden från beslutet till i dag har han klarat mycket tack vare sina assistenter och med hjälp av släktingar.

Socialnämnden

Utredningen är både muntligen och skriftligen kommunicerad. [REDACTED] har godkänt utredningens innehåll med mindre korrigeringar i texten. Tidigare beslut var tidsbegränsat, vilket innebär att det inte föreligger negativ rättskraft. Utifrån utredningen är det nämndens bedömning att han inte tillhör personkretsen i 1 § p. 3 LSS. Socialnämnden har förståelse för att [REDACTED] är i behov av hjälp och stöd men hans funktionshinder orsakar inte de betydande svårigheter som krävs för att han ska anses tillhöra personkretsen. Förutsättningarna är således inte uppfyllda för personlig assistans enligt LSS. Hans hjälpbehov kan tillgodoses med stöd av socialtjänstlagen. Den ADL-bedömning som utförts ändrar inte socialnämnden bedömning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I 1 § LSS anges i tre s.k. personkretsar vilka personer som omfattas av bestämmelserna om insatser enligt denna lag. Personkretsen i 1 § p. 3 LSS omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder än som anges i p. 1 och p. 2 och som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Enligt 7 § LSS har personer som anges i 1 § rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § p. 1-9, bl.a. personlig assistans, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt.

Av förarbetena till LSS, prop. 1992/93:159 s. 168 f., framgår avseende 1 § p. 3 att alla de i punkten angivna rekvisiten ska vara uppfyllda för att lagen ska vara tillämplig. Rekvisiten går dock inte att helt självständigt bedöma var för sig, eftersom de påverkar varandra. Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen avses bl.a. att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation, förflyttning inomhus eller utomhus, sysselsättning och nödvändig träning och/eller behandling. Ett omfattande behov av stöd och service kan vara behov av hjälp i de avseenden som nyss nämnts. Behovet ska bedömas med beaktande av insatser från hela samhället, inte bara av insatser enligt denna lag. I begreppet omfattande behov av stöd och service kan ligga både kvalitativa och kvantitativa aspekter. Det innebär att den enskilde i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd. Ibland kan det dock behövas återkommande insatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång är att betrakta som omfattande.

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. [REDACTED] har på grund av sin sjukdom multipel skleros, MS, nedsatt kraft i både armar och ben och är därför rullstolsburen. Sjukdomen har ett progredierande förlopp och långsam försämring kan därmed förväntas med tiden. De senaste två åren har han dock haft ett rätt så stabil tillstånd genom omfattande medicinering. Han förflyttar sig uteslutande med rullstol. Han kan förflytta sig från den höj- och sänkbara sängen till sin rullstol på morgonen när kroppen och muskler är utvilade men förflyttningen är inte säker. Övriga stunder på dagen klarar han inte överflyttningar av egen kraft. Vidare behöver han hjälp med påklädning och praktiska sysslor i hemmet. Han planerar själv sina inköp men har behov av stöd och hjälp med mat- och klädinköp. Han är delaktig i beredningen och tillagningen av mat i de moment som han klarar att genomföra, men det är dagsformen som avgör i vilken grad han kan hjälpa till och han har behov av stöd med att exempelvis plocka fram och ta bort tunga saker.

Överläkaren [REDACTED] neurologimottagningen Kalmar länssjukhus, anför i läkarutlåtande den 9 september 2015 bl.a. att [REDACTED] har snabbt progredierande MS. Han har uttalat fysiskt handikapp, rullstolsburen, och behöver hjälp med ADL-aktiviteter. Under de senaste två åren har tillståndet varit rätt så stabilt. En redan omfattande symtomatisk medicinerings har utökats successivt och han har sannolikt biverkningar i form av trötthet, vilket interfererar med tröttheten han redan har pga. MS.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det är ostridigt att [REDACTED] på grund av sjukdomen MS har ett varaktigt funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande. Vad avser klagandens förstahandsyrkande finner förvaltningsrätten, mot bakgrund av vad som framkommit i målet, inte stöd för att socialnämndens handläggning visat sådan brister att målet ska återförvisas. Av utredningen framgår vidare att tidigare tillsvidarebeslut gällande [REDACTED] rätt till personlig assistans ändrades den 29 augusti 2013 till ett tidsbestämt beslut som ska följas upp fortlöpande vartannat år utifrån aktuellt behov. Det tidsbestämda överklagade beslutet som sådant kan därför inte anses åtnjuta negativ rättskraft som ska inverka på aktuell prövning. Prövningen i målet är således istället om [REDACTED] varaktiga funktionshinder innebär att han tillhör personkretsen enligt 1 § p. 3 LSS och därmed kan vara berättigad till insatsen personlig assistans.

Förvaltningsrätten konstaterar att [REDACTED] dagligen är mycket beroende av hjälpmedel samt att han har ett återkommande behov av andra personers hjälp för sin dagliga livsföring bl.a. vad gäller hushållsarbete och förflyttningar. Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att funktionshindret är av sådan karaktär och omfattning att det starkt påverkar flera viktiga livsområden samtidigt och därmed är att betrakta som stort.

Utredningen visar att det finns flera vardagsrutiner som [REDACTED] inte kan klara på egen hand. Hans funktionshinder får således anses förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Den omständigheten att han klarar att självständigt tillgodose vissa av sina grundläggande behov ändrar inte denna bedömning.

[REDACTED] har också ett återkommande behov av särskilt stöd för att klara funktioner som andra kan klara på egen hand. Han har bl.a. ett dagligt behov av hjälp med på- och avklädning, praktiska sysslor i hemmet och vid toalettbesök. Behovet av hjälp med toalettbesök är vidare återkommande även i andra miljöer, såsom vid exempelvis föräldramöten och fritidsaktiviteter.

Sammanfattningsvis gör förvaltningsrätten bedömningen att [REDACTED] funktionshinder är stort och medför betydande svårigheter för honom i hans dagliga livsföring och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Han omfattas därför av personkretsen i 1 § 3 LSS. Mot bakgrund av läkarutlåtandet den 9 september 2015 som påvisar att hans tillstånd varit rätt så stabilt de senaste två åren, gör förvaltningsrätten bedömningen att hans behov av personlig assistans får anses oförändrad. Överklagandet ska således bifallas på så sätt att [REDACTED] anses vara berättigad till personlig assistans med en omfattning om 36 timmar och 40 minuter.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D)

Per Hansson

I avgörandet har även nämndemännen Hanna Nordander, Tilda Ragnarsson och Åke Karlsson deltagit.

Föredragande: David Nylén

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.